

გაზეთი „მშენებელი“ ღირს.
თვეში 2,500,000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 100,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სახალხო ქუჩა, № 6
ტელეფონი 14-34.

განცხადების ფასი
1 გვ. 20 კაპ. ჩერვონ. ნონპარელი
4 - 15 -
საშუალოდ 100,000
1 გვ. 20 კაპ. ჩერვონ. ნონპარელი
4 - 15 -
2500,000

გაზეთი „მშენებელი“

ავგისტოს 1-დან ელვება:

პროფკავშირთა წევრებისათვის	თვეურად 1.500.000 მ.
დაწესებულებათა და კერძო პირთათვის	2 500.000 „
ცალკე ნომერი	100.000 „

„ევროპის აღდგენისათვის“

„ევროპის აღდგენისათვის“ გაცხადებული მუშაობა სწორედ პარიზისა და ლონდონის კაბინეტებში. პუანკარე და ბალდინი საკონტრიბუციო პროექტების შედგენის და განხილვის საქმეშია ჩაბმული. ორივე მათგანი დიდი მზრუნველობით ეპყრობა „ევროპის აღდგენას“. პირველმა ამ დიდი მისიისათვის სამხედრო ოპერაციებს მიჰყო ხელი და რურში სისხლის ღვარი დააყენა; მეორემ განცხადებით შევიდა თემთა პალატაში და საკონტრიბუციო პროექტის შედგენა იკისრა. დღეს უკვე ამ პროექტის განხილვისა და მის წინადადებაზე შეთანხმების შესაძლებლობასაქვს არის ყურადღება მიქცეული.

რა გზებითა და მეთოდებით უნდა „აღადგინონ“ ევროპა? რა საშუალებებს მიმართავენ ამ მიზნისათვის?

პუანკარეს ლოლიკა ასე მსჯელობს: — „ევროპის აღდგენისათვის“ საჭიროა საფრანგეთის ქონდეს ხელში რური. ეს შექმნის პირობებს გერმანიის დაქვემდებარებისათვის. თუ გერმანიის დაქვემდებარება არ გადითანა, მაშინ იგი კონტრიბუციის გადახდასაც შესძლებს და საფრანგეთსაც დაუწყებს მძლავრ კონკურენციას! ამისათვის საჭიროა რურში დგომა, თუ გინდა ამ გარემოებებში ზარალიც მიაციუნოს საფრანგეთის ფინანსებს.

ბალდინის ლოლიკაც „ევროპის აღდგენისათვის“ სწორია — საჭიროა საფრანგეთის შესუსტება. გერმანიის მოლონირება შესაძლებელს გახდის რომ ინგლისის მრეწველობა გამოკოცნდეს, რადგან ის გაიჩინოს, როგორც მიმწოდებელს, ისე ბაზასაც. საფრანგეთის ხელში რურის დარჩენა კი საფრანგეთის ჰეგემონობას უდრის ევროპის დაშტაბში. ამიტომ საჭიროა ისეთი „პროექტი“, რომელიც საფრანგეთის ჰეგემონობას დასცემს, ინგლისის ბატონობას უზრუნველყოფს და ამას კი სახელად ეწოდება „ევროპის აღდგენა“.

ასე მსჯელობს დღეს ბურჟუაზიული ქვეყნების წინამძღოლი ორი ქვეყნის პოლიტიკური მესვენი.

წახლი-დაპაპი

ს. ს. რ. კ. ცხოვრების გარემოები

მოსკოვი. 1 აგვისტო. ერთა ლიგის გენერალური მდივანი საგარეო საქმეთა სახალხო კომისართა სახელზე გამოგზავნილ წერილში სთხოვს კომისარიატს მიიწოდოს ერთა ლიგის სატრანსპორტო კომისიის ცნობები რ. ს. ფ. ს. რ. ტრანსპორტის მდგომარეობის შესახებ და აგრეთვე გაგზავნოს წარმომადგენლები ამ კომისიის ყრილობაზე. ეს კომისია არ არის საერთაშორისო ორგანო, რომლის დარსებასაც პირობითად რუსეთის დელეგაცია გენუაში. ამას გარდა რ. ს. ფ. ს. რ. არ შედის საერთაშორისო რეინის გზათა კავშირში და მის ხელმძღვანელ ორგანოში. ამიტომ ერთა ლიგის წინადადება ცნობების მიწოდებისა და წარმომადგენლების გაგზავნის შესახებ უარყოფილ იქნა.

რუსეთი — მძლავრი ფაქტორია

მელსინგფორსი. 1 აგვისტო. „შეფა კორაა-ბილა“ სწერს: „კარელიის საკითხის მარცხი ჰაავის საერთაშორისო ტრიბუნალში იმის დამამტკიცებელია, რომ რუსეთს მძლავრ ფაქტორად სთვლიან ევროპაში“.

რუსეთის ავტორიტეტს აღიარებენ

ვენა. 31 ივლისი. რუმინეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა დუკამ გამოაქვეყნა განცხადება, რომელშიაც ხაზგასმით აღნიშნავს, თუ რა მნიშვნელობა აქვს რუსეთის ხელის მოწერას სრულტექსტის კონვენციას.

შეთანხმება ს. ს. რ. კ. და ავსტრიას შორის

ვენა 31 ივლისი. ავსტრიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა გრიუნბერგმა და ს. ს. რ. კ. სრულყოფილად წარმომადგენელმა ლევიცკიმ ხელი მოაწერეს

შინ, ამ წინადადებაზე იხილავთბოდა აღმოსავლეთში და დასავლეთში პოლიტიკური კომბინაციები. ამ წინადადებაზე არის დღეს საფუძვარადი საკითხი მწვეველ დასმული.

„დეილ ტელეგრაფის“ აზრით პუანკარეს პასუხი ამტკიცებს, რომ მას მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი, უარყოფს ინგლისის წინადადება საკონტრიბუციო საკითხში. ბელგია, როგორც საერთოდ, აქაც კულში მისდევს საფრანგეთს. ამას ადასტურებს ბელგიის ნოტა.

საფრანგეთის პოლიტიკური წრეები აღიარებენ, რომ მდგომარეობა რთული და სერიოზულია, რომ პუანკარესა და ბალდინს შორის სუფევს სრული უთანხმოება.

კერზონი საუბარს მართავს იტალიის, საფრანგეთის და ბელგიის ელჩებთან. ორივე პალატაში მოელოდნ მთავრობის დეკლარაციას. რადგან შეთანხმება საფრანგეთთან შეუძლებელი ხდება ინგლისის მთავრობის განხრახილი აქვს გამოაქვეყნოს „თეთრი წიგნი“, რომელშიაც მოთავსებული იქნება მისაღები მოკავშირეების მიერ ურთიერთშორის დამოკიდებულებისა საკონტრიბუციო საკითხის შესახებ.

ბალდინი თემთა პალატაში აცხადებს, რომ თუმცა საფრანგეთის პასუხი მიღებულია, მაგრამ მისი გამოქვეყნება არ შეიძლება, რადგან იგი მოკავშირეთა შორის წარმოებული საიდუმლო მოლაპარაკების გაგრძელებათ.

რამდენათაც ჯერ-ჯერობით ხელთა გვაქვს, ცნობები, როგორც სწავს პუანკარე-ბალდინთა პოლიტიკა ვერ აღწევს მათ უმთავრეს მიზანს „ევროპის აღდგენას“. ინტერესთა დაპირისპირება შეუძლებელს ხდის იმ მარტივი დაპირების გადაჭრას თუ ვინ შექმამოს გერმანიის საფრანგეთის თუ ინგლისის იმპერიალიზმს.

გერმანეთში კი რთული ეკონომიური კრიზისია. ფასების ზრდა საშინელა სისწრაფით მიდის. სასურსათო კრიზისის შესახებ უკვე თათბირი იმართება კუნოსა და სამიწადმოქმედო ორგანიზაციის წარმომადგენლებს შორის. ოფიციალური წყაროების მიხედვით გერმანეთში ცხოვრება 1913 წ. შედარებით გაძვირდა 712,76 ჯერ. სახელმწიფომ უკვე მიმართა სესხის გამოშვებას. შეუძლებელი ხდება ახალი საფინანსო კურსის აღება, სანამ არ გადაწყდება საკონტრიბუციო საკითხი და სანამ რური არ დაუბრუნდება გერმანიის.

ასეთი მდგომარეობა შექმნილი დღეს, რომელს საწყისი ვერსიის ზავიდან მომდინარეობს. „ევროპის აღდგენელთა“ მუშაობა ნაყოფს ვერ იღებს და არ შეიძლება იღებდეს. ბურჟუაზია უკვე ვეღარ ართმევს თავს მის მიერ შექმნილ მდგომარეობას. „თეთრი წიგნი“ საქმეს არ უშველის. „წითელი წიგნი“ ფურცლები უნდა აიკინძოს ევროპის აღდგენისათვის.

მომარაგების შესახებ, ქალაქებში სურსათ-საწვავის ნაკლებობა თანდათან იზრდება.

პარიზი 2 აგვისტო. ბერლინიდან გადმოგვცემენ, რომ იქ 15 სექტემბრიდან უქმდება პურის ბარათები.

პარიზი 2 აგვისტო. ოფიციალური სტატისტიკური ცნობებით, გერმანიაში ამ ეამად ცხოვრება 1913 წელთან შედარებით 712,76 — ჯერ გაძვირებულია.

საკონტრიბუციო საკითხი

საფრანგეთი და ბელგია არ ეთანხმებიან ინგლისს.

ლონდონი. 31 ივლისი. ბრიტანეთის კაბინეტი იხილავს საფრანგეთისა და ბელგიის პასუხს, „დეილ ტელეგრაფის“ აზრით, პუანკარეს პასუხი ამტკიცებს იმას, რომ მას მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი უარყოფს ინგლისის წინადადება. ბელგიის ნოტა ეთანხმება პუანკარეს შეხედულებას რურის საკითხის შესახებ, მაგრამ არ ეთანხმება ინგლისის თვალსაზრისს მარკის სტაბილიზაციის აუცილებლობისა და გერმანიის ფინანსებისათვის მხარის დაჭერის შესახებ.

პარიზი 31 ივლისი. საფრანგეთის საზოგადოებრივი წრეები აღიარებენ, რომ მდგომარეობა სერიოზულია, ვინაიდან სრული უთანხმოება სუფევს პუანკარესა და ბალდინს შორის. რადიკალური წრეები ლმობიერად არიან განწყობილნი ბელგიისადმი, რომელიც მძიმე ეკონომიურ მდგომარეობაში იმყოფება და რომელსაც არ სურს ბრმად გაჰყვას პუანკარეს პოლიტიკას. სინდიკალისტურ და რევოლუციურ წრეებში აშკარად აცხადებენ, რომ საფრანგეთსა და ინგლისს შორის შეუძლებელია შეთანხმება. გერმანიის ეკონომიური და პოლიტიკური მდგომარეობა სერიოზულად აფიქრებს საფრანგეთის პოლიტიკურ წრეებს. ნაციონალური ბლოკი აღიღებს ზევერინგს, რომელმაც მოახერხა კომუნისტების „დამარცხება“ ჯარების დაუხმარებლად. კომპარტია აღნიშნავს რა საფრანგეთის პოლიტიკის სიმშრომობას რურში, ეწვეა გაძლიერებულ პროპაგანდას გერმანიის პროლეტარიატის სასარგებლოდ.

ლონდონი 2 აგვისტო. საფრანგეთის და ბელგიის მთავრობების საპასუხო ნოტების შინაარსი საიდუმლოთი ინახება. მაგრამ ავტორიტეტულ წრეებში გამოსთქვამენ აზრს, რომ ორივე პასუხი შე-

თანხმების ძალიან ცოტა იმედს იძლევა. სიტის წრეებში გაბატონებულია ის აზრი, რომ ვაჭრობის მძიმე მდგომარეობა არ შეიცვლება მანამ, სანამ არ გადაწყდება საკონტრიბუციო საკითხი. ამის გამო სიტის წრეებში დიდი მღელვარება ემჩნევა. მოელოდნ ინგლისის მთავრობის დეკლარაციას ორივე პალატაში. დეკლარაციას დიდ მნიშვნელობას აძლევენ.

ლონდონი. 2 აგვისტო. მთავრობის დეკლარაციას ინგლისის ორივე პალატაში მოუთმენლად ელიან. ამ დეკლარაციაში კაბინეტი გამოსთქვამს თავის შეხედულებას საფრანგეთის და ბელგიის შენიშვნებზე გერმანიისათვის გადასაცემ ინგლისის პასუხის პროექტის გამო. დეკლარაციის მიუხედავად მოკავშირეთა შორის აზრთა გაცეცლა-გამოცეცლა საკონტრიბუციო საკითხში გაგრძელდება წინანდებურად და საიდუმლოთ იქნება დაცული. მაკლინალდის შეკითხვის საპასუხოდ თემთა პალატაში მთავრობამ განაცხადა, რომ ჯერჯერობით შეუძლებელია რისიმე თქმა წარმოებულ მოლაპარაკების შესახებ.

ბელგია. 2 აგვისტო. მიუხედავად ორი სხდომისა ინგლისის კაბინეტი ვერ შეთანხმდა საკონტრიბუციო საკითხში. თითქმის არავითარი იმედით არ არის საფრანგეთთან შეთანხმებაზე.

ბერლინი. 2 აგვისტო. რადგან ინგლისის და საფრანგეთის შეთანხმება თითქმის შეუძლებელია, ინგლისის მთავრობამ გადაწყვიტა გამოაქვეყნოს „თეთრი წიგნი“, რომელიც შეიცავს ყველა მოკავშირეების მიერ ერთმანეთისადმი გაგზავნილ მისაღებს საკონტრიბუციო საკითხში.

პარიზი. 2 აგვისტო. რეიტერის სააგენტოს ცნობით, ინგლისის წრეებში არავითარი იმედი არ აქვთ გერმანიისათვის ერთიანი საკავშირო ნოტის გაგზავნის. ფიქრობენ, რომ თუ ინგლისი გაუგზავნის გერმანიას სეპარატიულ პასუხს, იგი იქნება შედგენილი ინფარად, რომ საფრანგეთს შეეძლოს მისი გაზიარება.

რომი. 2 აგვისტო. ბალდინმა განაცხადა თემთა პალატაში, რომ თუმცა საფრანგეთის და ბელგიის პასუხები, მიღებულია, არ შეიძლება იქნას გამოქვეყნებული, რადგან ორივე პასუხი წარმოადგენს იმ საიდუმლო მოლაპარაკების გაგრძელებას, რომელიც მოკავშირეთა შორის სწორედ.

ახალი ამბები

— **პოლიტენიკურ ინსტიტუტში.** თხოვნების მიღება დაიწყო, პირველ აგვისტოდან და გაგრძელდება 1 სექტემბრამდე, ვინც ამ ვადას გადააცილებს, აღარ მიიღებიან.

— **მუშაკრების ყრილობა.** ამ დღეებში ტფილისში გაიმართება მუშა-კორესპოდენტების ყრილობა.

— **გადასახადის აკრეფა.** ფინანსთა სახ-კომისარიატის ცნობით, ინგლისის თვის განმავლობაში სარეწაო გადასახადიდან აკრეფილია სულ 65.479.055 ათასი მან.

— **მძარცველის დასჯა.** აღმოსავლეთ საქარ. რევტრიბუნალმა მძარცველ ნესტორ ავალიანს მიუსაჯა დახვერტა. 25 თებერვლის ამისტიის ძალით ეს სასჯელი შეეცვალა 10 წლის ციხით და ქონების ჩამორთმევით.

— **ტფილისის ზირა.**

სახელმწიფო ბანკის ჩერვონცები	20,000
სტერლინგი ევმეტრი	19,100
ჩეკი	16,700
ლოლარი ევმეტრი	3,900
ჩეკი	3,575
ოსმალური ლირა	2,800
ჩეკი	2,425
იტალიანური ლირა	140
ფრანგული ფრანკი	210

— **საქონლის ბირჟა.** წინადადება, ფანჯრის

მინები, ბოთლები, კუსტიკური სოდა, ხორბალი, ლურსმანი, წუმწემა „ირაიდა“ ვოლკოვი და ბერეზინისა, საპონი I ხარისხის „მამალი“, მაკარონი, ვერმიშელი, ცემენტი, სახურავის თუნუქი, ურალის I ხარისხის ქაღალდი და კარდონი და სხვა საქონელი.

— მოთხოვნები: ფქვილი უმაღლესი და I ხარისხის ყუბანის და ადგილობრივი. ცემენტი პორტლანდისა, ნედლი ტყავეულობა, ყველი შვეიცარული, მავთული რეინისა № 14. თეთრი ინგლისური თუნუქი, შაბიამანი, მარილი დაფქვილი და ქვა, ჩაი ცეილონისა, გოგირდი „ბულა“. ხორბალი ყუბანისა და ადგილობრივი, კარდონი № 060,70,80.

პარამიანი

ყველა უმუშევარ აშანაგების საყურადღებო. კვირას, 5 მარიაშობისთვის, დილის 11 საათზე, დანიშნულია უმუშევარ ამხ. კრება. დასწერება ყველასათვის სავალდებულოა.

კომ. მდივანი: **შ. იაშვილი.**

დღეს, შაბათს აგვისტოს 4, საღამოს 7 საათზე პარტიულ კლუბში შესდება მეოთხე რაიკომის მორიგი სხდომა.

საინსტრუქტორო მუშაობის რეორგანიზაციისათვის

VIII

ამწარად, წერილის წინა თავებში, რამდენადაც ეს შესაძლებელი იყო გაზეთის ფურცლებზე, ჩვენ შევეცადეთ მოკლედ დავგეგმავთ იმ საკითხებისა და ცენტრალიზაციის პრინციპების გატარების საჭიროება. ახლა შევეცდებით რამდენიმე მოსაზრების მოყვანას იმ ზომის დასაცავად, რომელიც გამოიხატება ინსტრუქციებისათვის რაიონების მიწინააღმდეგე და მათი ამ რაიონებში მუშაობაში.

ამ ზომას იქნება შემდეგი ორი დადებითი მხარე:

პირველად ყოვლისა, იმისათვის რომ ინსტრუქტორმა შესძლოს ამა თუ იმ რაიონში აწარმოოს რაციონალური მშენებლობა, საჭიროა ამ რაიონის ყოველის მხრიდან ღრმად შესწავლა. რაიონი რომ ყოველის მხრიდან ღრმად იქმნას შესწავლილი (ეკონომიურად, გეოგრაფიულად, მოსახლეობის ზნეჩვეულების თვალსაზრისით და სხ.), საჭიროა წლებით მუშაობა (ჩვენ სერიოზულად დაყენებულ საქმეზე ვლაპარაკობთ).

ასეთი ხანგრძლივი რაიონში ყოფნისა და შრომის შედეგად უნდა იქნას ამ რაიონზე ვრცელი მონოგრაფიის გამოქვეყნება.

ასეთი მუშაობა უფრო ნაყოფიერი იქნება თუ

ინსტრუქტორი მუდმივად იცხოვრებს თავის რაიონში.

მაგრამ ნიშნავს ეს იმას, რომ დავასახლები ინსტრუქტორი ამა თუ იმ რაიონში და ის სამუდამოდ იქ უნდა დარჩეს?

სრულიად არა: აქ ორი პროცესის პარალელურად უნდა მიმდინარეობდეს. კოოპერატიული მოძრაობა ინსტრუქტორმა უნდა გააღრმავოს და გააფართოვოს, მაგრამ, მეორე მხრით კოოპერაციაში მუშაობამ ინსტრუქტორის ცოდნა, მისი გამოცდილება, უნდა გააღრმავოს და გააფართოვოს. მუშაობის ეს ორი მხარე არასოდეს დავიწყებული არ უნდა იქნას! იქ, სადაც კოოპერატიული მუშაობის ამ ორი მხარისაგან ერთი რომელიმე იმართება—იქ, ჩვენ ვამბობთ, კოოპერატიული მუშაობა არ არსებობს. ამისათვის, გავივსოთ თუ არა ინსტრუქტორი თავის რაიონში მუშაობის მთელს ეტაპს, შესძლებს თუ არა მას, იგი უნდა იქნას გადაყვანილი სხვა რაიონში, რათა სხვა და სხვა კუთხეების ცოდნით და მათში გამოცდილებების შეძენით გამორავდეს ინსტრუქტორის ცოდნა: გამრავლებული (კოდნით კი იგი შესძლებს კოოპერატიული მოძრაობის გაღრმავებას).

ყოველი ამისთვის ანგარიშის გაწევა, მომუშავეების ინდივიდუალურად შესწავლა—ეს ბიუროს ერთი ამოცანათაგანია იქნება.

მეორე მხრით მატერიალური მოსაზრებაც გვაძლევს ამ გზას დავადგეთ. ცენტრში ცხოვრება და აქედან რაიონში მოგზაურობა (კიდევ რომ უფრო დიდებოდ დავსტკოვოთ ის გაქირება, რომელსაც მივლინებული განიცდის), უფრო დიდ ტვირთით დააწევა კოოპერაციას, ვიდრე თავის სამოქმედო რაიონში ცხოვრება და იქიდან მუშაობა. აი, ის მოსაზრებები. რომლებიც გვაძლევს დავიცვათ ინსტრუქტორებისათვის რაიონის მიკუთვნება და მათი ამ რაიონში დასახლება.

მთელი საქართველოს ტერიტორია დანაწილდება საინსტრუქტორო რაიონებათ ეკონომიურ-კოოპერატიულ მთლიანობის მიხედვით, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამ მხრით აფხაზეთი, თუ მხედველობაში მივიღებთ შარშანდელ მარტის შეთანხმებას, არ შეიძლება დისონანსს ამ სქემაში. დაახლოებით 30 მოქმედ კოოპერატივს მიეცემა ორი ინსტრუქტორი, ერთი ორგანიზატორი და ერთი მოანგარიშე (უნდა ვიქონიოთ მხედველობაში, რომ ჩვენი კოოპერაცია იქნება რეორგანიზაციის პროცესში).

ყველა ესენი, როგორც ზევით აღვნიშნეთ, უნდა მუშაობდნენ საინსტრუქტორო ბიუროს ხელმძღვანელობით.

ყველა ასეთ საინსტრუქტორო რაიონს უნდა ჰქონდეს შედგენილი გეგმა, რომელიც უნდა იქნას მოწოდებული და დამტკიცებული საინსტრუქტორო ყრილობისაგან. რაც შეეხება დამტკიცებული გეგმის ფარგლებში მოქმედებას, აქ ინსტრუქტორი უნდა იქნას სრული თავისუფალი, როგორც უნდა, თავის მუშაობა ისე მოაწესოს.

*) იხ. „კავშირი“ № 11, 1922 წ. „აფხაზეთის კოოპერატიული კავშირი“.

რაც შეეხება ინსტრუქტორების კატეგორიებთან დაყოფას, ეს ისე დარჩება, როგორც არის: უფროსი ინსტრუქტორი და უმცროსი ინსტრუქტორი. მხოლოდ განსხვავება ამ ორ კატეგორიის შორის იქნება ის, რომ უფროსი ინსტრუქტორი იქნება გეგმის შემდგენელი და საერთო პასუხისმგებელი მუშაობისათვის თავის რაიონში და უმცროსი კი აწარმოებს მუშაობას უფროსის ხელმძღვანელობით.

აი, ის საერთო მოსაზრებები, რომლითაც წერილის ავტორი სარგებლობდა საინსტრუქტორო მუშაობის დებულების გამოუმუშავების დროს. როგორც მკითხველი ხედავს, იგი დამყარებულია ჩვენი ამდენი ხნის ნამუშევარზე, მის გამოკვლევაზე, გახსენებაზე და განათებაზე.

ჩვენ უკვე განვიმარტეთ ის მოსაზრებანი, საინსტრუქტორო მუშაობის რეორგანიზაციისათვის, რომლის განხორციელებისათვის უნდა იქნას გადაღებული პრაქტიკული ნაბიჯები. მაგრამ აქ იჭრება შემდეგი საკითხი: შეიძლება დღეს დღეობით სპეციალიზაციის გატარება დაწყებული ცენტრიდან და დათმებული რაიონამდე?

მართლაც რაგანოების პრინციპიალურად საკითხის გადაწყვეტის შემდეგ, ცენტრში დღესვე მოხდება განყოფილების რეორგანიზაცია სპეციალიზაციის პრინციპზე აგებული. რაც შეეხება რაიონებს, იქ სპეციალიზაციის გატარების საქმე იქნება საინსტრუქტორო ბიუროს ხელში და ის ამას გაატარებს იმ თანდათანობით, რა თანდათანობითაც ბიურო შესძლებს შესაფერის ძალებს გამოანახვას თუ შექმნას.

სხვა მოსაზრებების პრაქტიკულად გატარება არავითარ დაბრკოლებებს არ შეხედვინან.

საქართველოს ცენტრალურ კოოპერატივთა კავშირის საორგანიზაციო - საინსტრუქტორო განყოფილების დებულება.

I. საქართველოს ცენტრალურ კოოპერატივთა კავშირის საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო განყოფილება მიზნად ისახავს საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო მუშაობით ხელი შეუწყოს კოოპერაციის ყველა დარგის მშენებლობას იმნაირად, რომ ამ დარგების პრაქტიკაში თავიანთი განსახიერება ჰპოვონ საერთო კოოპერატიულმა პრინციპებმა და იდეალებმა. ამ მიზნის მისაღწევად საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო განყოფილება ხელმძღვანელობს ყოველნაირ კოოპერატიულ ორგანიზაციას საქმის სათანადო სიმაღლეზე დასაყენებლად და საწარმოებლად.

II. საორგანიზაციო-საინსტრუქტორო განყოფილება თავის მუშაობას აწარმოებს ყოველ წლიური გამომუშავებულ გეგმის თანახმად, რომელსაც იწონებს და ამტკიცებს რწმუნებულთა ყრილობა.

III. საორგანიზაციო საინსტრუქტორო განყოფილების მუშაობა რწმუნებულთა ყრილობის მიერ დამტკიცებულ გეგმის ფარგლებში სრულიად თავისუფალია. ამ მუშაობის წარმოების დროს განყოფილება ხელმძღვანელობს: 1) საერთაშორისო კოოპერატიული პრინციპებით, 2) სრულიად საქართველოს საინსტრუქტორო არის, თუ ამ რეგულირების მოძრაობასა და მის პერპეტუაციებში, როგორი სახით სვამს აშხ. ლენინი ეროვნულ საკითხს; უკეთ, როგორ არის საფუძვლები მისი ეროვნული პოლიტიკისა; რას ითხოვს ერებისაგან და რას პირდება მათ?

სანამ ამ კითხვებზე პასუხს გავცემდეთ, ჩვენ უნდა ვიცოდეთ რომელ ისტორიულ სამეურნეო პერიოდისათვის აყენებს თავის ეროვნულ პროგრამას ლენინი. ამ მხრივ არსებობს მხოლოდ სამი პერიოდი: კაპიტალისტური ბატონობის, კაპიტალიზმის დანადგარის ხანა კომუნისმში და თვით კომუნისტური წყობილება. აი, ამ სამეურნეო პერიოდებთან უნდა იყოს შეფუძნული და გამორკვეული ლენინის ეროვნული პოლიტიკა. ამ პოლიტიკის კი ერთი დიდი და გარკვეული თვისება აქვს: ის იცავს ერის თვით გამორკვევის უფლებას, ეს პრინციპი კი დიდი ხნის განმავლობაში გაურკვეველი იყო სოციალისტურ ლიტერატურაში. ამ მხრივ ლენინმა მას გარკვეული შინაარსი მისცა: 1916 წ. იგი სწერდა: „ერთი თვითგამორკვევის უფლება ნიშნავს განსაკუთრებულ უფლებას დამოუკიდებლობაზე პოლიტიკურის მხრივ, თავისუფლად პოლიტიკურ ჩამოშორების მხარეზედ ეროვნულად“.

კონკრეტულად, პოლიტიკური დემოკრატიის ეს მოთხოვნა ნიშნავს სრულიად თავისუფალ ავტონომიის გამოყოფისათვის და საკითხის გადაწყვეტის ჩამოშორების შესახებ გამოსაყოფი ერის რეფერენდუმით“ (*). (იხ. ლენინის მე XII-ე ტომი გვ. 171 ჟურნალი ჩვენია ს. დ.).

დღეს რა ამ თვალსაზრისზე, ლენინი გარკვეულ პროგრამას აყენებს სოციალისტებისათვის ეროვნულ საკითხში; იგი სწერს: „გამარჯვებულმა სოციალიზმმა აუცილებლად უნდა განახორციელოს სრული დემოკრატია, და მაშასადამე, არა მარტო ერთი უფლებრივი გათანაწილება გაატაროს, არა-...“ (*). ცნობილი კუნოვი ილაშქრებს რა ერთი თვითგამორკვევის უფლების წინააღმდეგ ყველა ერებისათვის, სხვათა შორის, სწერს: „Что так называемое „право“ совершенно не согласуется с историческим ходом развития, который указывает не на процесс национальной дифференциации, а на могучий процесс амальгамирования, на разрушение влияния мелких национальностей с крупными культурными государствами“ (ამოღებულია კრებულიდან „марксизм и нац. вопрос“ გვ. 323, 1923).

თვალის კოოპერატიული ყრილობების დადგენილებით და 3) საქართველოს ინსტრუქტორთა ყრილობის დადგენილებით.

IV. საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების შინაწყობა შემდგენილია:

1) განყოფილება შესდგება სამი ქვეგანყოფილებიდან: ა) სამომხმარებლო კოოპერაციის ქვეგანყოფილება, ბ) სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის ქვეგანყოფილება და გ) საანგარიშო ქვეგანყოფილება.

შენიშვნა: მოთხოვნილებისდავარაბ შეიძლება დაარსდეს სხვა ქვეგანყოფილებანიც ან მოწყვეტილი იქნას სპეციალისტები სხვა და სხვა საკითხების დასაშუშავებლად.

2) საქართველოს ტერიტორია ეკონომიურ-კოოპერატიულ მთლიანობის მიხედვით იყოფა საინსტრუქტორო რაიონებათ. საინსტრუქტორო რაიონები ორნაირია: სამომხმარებლო და სასოფლო-სამეურნეო. ინსტრუქტორებს, რომლებიც ეწვეიან მუშაობას რაიონებში, ეწოდებათ სარაიონო ინსტრუქტორები.

3) ინსტრუქტორები იყოფიან ორ კატეგორიად: უფროსი და უმცროსი ინსტრუქტორებათ.

4) საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების მხლობელი ხელმძღვანელია საინსტრუქტორო ბიურო, რომლის შემადგენლობა შემდეგია: გამგეობის წევრი (ფაქულტაციური), განყოფილების გამგე, ქვეგანყოფილების გამგე და განყოფილების მდივანი; გამგეი ინიშნებათ გამგეობისაგან.

5) საინსტრუქტორო ბიურო იკრებება მოთხოვნილებისდავარაბ, მაგრამ არა ნაკლებ ორ კვირაში ერთხელ. ბიუროს მსჯელობის და გადაწყვეტა საგანს შეადგენენ შემდეგი საკითხები:

ა) განყოფილების ყველა თანამდებობაზე მისაღებ კანდიდატების განხილვა და ფაქტურად დამტკიცება;

ბ) განყოფილების თანამშრომლების გადაყვანა ერთი ადგილიდან მეორეზე;

გ) ქვეგანყოფილებების და ინსტრუქტორების მიმდინარე მუშაობის მიმართულება;

დ) მივლინება, რომელიც, არ შედის რომელიმე ინსტრუქტორის მოქმედების გეგმაში და ე) სხვა საკითხები, რომლის განხილვას და გადაწყვეტას ვერ იკისრებს განყოფილება.

დაპირფრეზი

(გაგრძელება)

II

დავიდ ფრიშმანი, თანამედროვე მწერალია. ის დაიბადა 1865 წელს დ. ზერეში, პეტრიკოვის გუბერიაში, პოლონეთში. მისი მამა შაულ იყო მორეწმუნე, მაგრამ ახლოს მდგომი „მასქილიმებთან“. (სენი შეადგენდნ პროგრესულ ელემენტებს). მისი დედა ფრიდა-ბეილა იყო თავის დროისთვის მეტად განვითარებული ქალი და სურდა, რომ შვილი აღეზარდა ევროპული სულით. პატარა დავიდის აღზრდა ჩანარებული ჰქონდა უცხოელ ქალს, რომელმაც კარგად იცოდა გერმანული და ფრანგული ენა.

ჩვენთვის საინტერესო არის, თუ ამ რეგულირების მოძრაობასა და მის პერპეტუაციებში, როგორი სახით სვამს აშხ. ლენინი ეროვნულ საკითხს; უკეთ, როგორ არის საფუძვლები მისი ეროვნული პოლიტიკისა; რას ითხოვს ერებისაგან და რას პირდება მათ?

სანამ ამ კითხვებზე პასუხს გავცემდეთ, ჩვენ უნდა ვიცოდეთ რომელ ისტორიულ სამეურნეო პერიოდისათვის აყენებს თავის ეროვნულ პროგრამას ლენინი. ამ მხრივ არსებობს მხოლოდ სამი პერიოდი: კაპიტალისტური ბატონობის, კაპიტალიზმის დანადგარის ხანა კომუნისმში და თვით კომუნისტური წყობილება. აი, ამ სამეურნეო პერიოდებთან უნდა იყოს შეფუძნული და გამორკვეული ლენინის ეროვნული პოლიტიკა. ამ პოლიტიკის კი ერთი დიდი და გარკვეული თვისება აქვს: ის იცავს ერის თვით გამორკვევის უფლებას, ეს პრინციპი კი დიდი ხნის განმავლობაში გაურკვეველი იყო სოციალისტურ ლიტერატურაში. ამ მხრივ ლენინმა მას გარკვეული შინაარსი მისცა: 1916 წ. იგი სწერდა: „ერთი თვითგამორკვევის უფლება ნიშნავს განსაკუთრებულ უფლებას დამოუკიდებლობაზე პოლიტიკურის მხრივ, თავისუფლად პოლიტიკურ ჩამოშორების მხარეზედ ეროვნულად“.

კონკრეტულად, პოლიტიკური დემოკრატიის ეს მოთხოვნა ნიშნავს სრულიად თავისუფალ ავტონომიის გამოყოფისათვის და საკითხის გადაწყვეტის ჩამოშორების შესახებ გამოსაყოფი ერის რეფერენდუმით“ (*). (იხ. ლენინის მე XII-ე ტომი გვ. 171 ჟურნალი ჩვენია ს. დ.).

დღეს რა ამ თვალსაზრისზე, ლენინი გარკვეულ პროგრამას აყენებს სოციალისტებისათვის ეროვნულ საკითხში; იგი სწერს: „გამარჯვებულმა სოციალიზმმა აუცილებლად უნდა განახორციელოს სრული დემოკრატია, და მაშასადამე, არა მარტო ერთი უფლებრივი გათანაწილება გაატაროს, არა-...“ (*). ცნობილი კუნოვი ილაშქრებს რა ერთი თვითგამორკვევის უფლების წინააღმდეგ ყველა ერებისათვის, სხვათა შორის, სწერს: „Что так называемое „право“ совершенно не согласуется с историческим ходом развития, который указывает не на процесс национальной дифференциации, а на могучий процесс амальгамирования, на разрушение влияния мелких национальностей с крупными культурными государствами“ (ამოღებულია კრებულიდან „марксизм и нац. вопрос“ გვ. 323, 1923).

მის ერთი ნაწილი და საჭიროა მის შემთხვევაში კოლეგიალური გადაწყვეტილება.

6) ინსტრუქტორთა მოქმედებას შესათანხმებლად და სათანადო მიმართულებას მას სწავრობა უნდა შეეძლოს. საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების მდივანი, ინსტრუქტორები და სეკრეტარიატის გამგე, საინსტრუქტორო განყოფილების გამგე, ქვეგანყოფილებათა გამგე, განყოფილების მდივანი, ინსტრუქტორები და სეკრეტარიატის განყოფილებათა გამგე.

7) სრულიად საქართველოს საინსტრუქტორო ყრილობის გადაწყვეტი ნების უფლებით ესწრება გამგეობის წევრი—სეკრეტარიატის გამგე, საინსტრუქტორო განყოფილების გამგე, ქვეგანყოფილებათა გამგე, განყოფილების მდივანი, ინსტრუქტორები და სეკრეტარიატის განყოფილებათა გამგე.

8) სრულიად საქართველოს საინსტრუქტორო ყრილობის მსჯელობის და გადასაწყვეტ საგანს შეადგენენ შემდეგი საკითხები:

ა) საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების საერთო და ქვეგანყოფილებების კერძო წასული წლის ანგარიში;

ბ) საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების ხარჯთ-აღრიცხვა და მომავალი წლის მოქმედების გეგმა;

გ) განყოფილების და ქვეგანყოფილებების და ინსტრუქტორების მოქმედების ნახევარი წლის ანგარიში;

დ) ინსტრუქტორების მუშაობის შინაარსის და მეთოდების საკითხები;

ე) კოოპერატიული მშენებლობის ყველა მიმდინარე საკითხი და

ვ) სხვა პრინციპიალური მნიშვნელობის საკითხები; რომლებიც გამომდინარეობს ინსტრუქტორული მოღვაწეობიდან.

შენიშვნა: ხარჯთ-აღრიცხვა და მოქმედების გეგმა განხილული და დამტკიცებული უნდა იქნას რწმუნებულთა ყრილობის მიერ.

9) რომელიმე საკითხის დასაშუშავებლად და განსახილველად შეიძლება დაარსდეს ინსტრუქტორებისაგან შემდგარი კომისია. ასეთი კომისია მუშაობს საინსტრუქტორო-საორგანიზაციო განყოფილების გამგის ხელმძღვანელობით. კომისიაში შეიძლება მოწვეული იქნას სპეციალისტი, რომელიც, შესაძლებელია, სრულიადც არ იქნეს ცენტრალური კოოპერატიული ორგანიზაციის თანამშრომელი.

ა.ლ. ცაგარეიშვილი.

ეროვნული საკითხი ლენინის სპირაში

4. ლენინის ეროვნული პოლიტიკის საფუძვლები

ლენინი არის ერთი იმ ეკონომისტთაგანი, რომელმაც საუცხოვო ანალიზი გაუკეთა თანამედროვე კაპიტალისტურ მეურნეობას და ხაზგასმით აღნიშნა მისი არაპროგრესული მნიშვნელობა დღევანდელი ვითარებისთვის; კაპიტალიზმ პარაზიტუზმისა და ლაზობის პერიოდში შევიდა, იგი რეაქციონერ ფაქტორად გადაიქცა და ფაქტორად აფერხებს ცხოვრების წინმსწდლობას, ამიტომ კაცობრიობის ამ პარაზიტულ სამეურნეო ორგანიზაციისაგან შესაძლებელია არის მხოლოდ რევოლუციონერი მეთოდით აქტუალური ჩარევით ცხოვრების მიმდინარეობაში და მისი ძალდატანების საშუალების გარდაქმნით ახალს სოციალისტურს საფუძვლებზე. ასეთი არის აშხ. ლენინის მეცნიერული შეფასება თანამედროვე ვითარებისა.

ლენინი არის პირველი რევოლუციონერთაგანი, რომელმაც თანამედროვე ფინანსურ კაპიტალიზმის ხანაში გარკვეული პროგრამა და გეგმები წამოაყენა სამეურნეო ცხოვრების ტრანსფორმაციის მოსახდენად და სოციალისტური კულტურის გასამტკიცებლად.

თუ შევხედოთ სამრეწველო კაპიტალიზმის პერიოდში შემუშავებულ პროგრამათ ცდილობს ცხოვრების წინ წაწევის და ფაქტორად ქალაქების კაპიტალიზმის საჭიროებას. ლენინიზმი, როგორც გარკვეული რევოლუციონერი სისტემა, კაპიტალიზმის დეგრადაციის პერიოდში წარმოიშვა და მისი პარალელი, განადგურებისა—და არა განვითარების პროგრამა წამოაყენა. თუ შევხედოთ კაპიტალიზმის ექსპანსიის უკმეგს გუნდურსა და რეფორმისტული პოლიტიკით გამოდის, ლენინიზმი პროლეტარიატის დიქტატურაზე ოცნებობს და რევოლუციონერ ძალდატანებას აღმერთებს.

გადატყვევა თანამედროვე იმპერიალისტური ომისა სამოქალაქო ომად—აი ერთად ერთი სწორი პროლეტარული ლოზუნგი“.

ასე სწერდა ლენინის პარტია ომის დასაწყისის (იხ. 6. ლენინი და გ. ზინოვიევი: „ომი და სოციალიზმის კრიზისი“ გვ. 73).

ამ ლოზუნგით გამოვიდა ლენინი ომის დაწყებიდან და მას გვერდში ამოუდგა სრულიად მკიროდენი ჯგუფი დასავლეთის ს.დემოკრატების მემარცხენე ფრთის (ლიბანტი, ლიუტენბურგი, გორკი, პანეტუკო ეტკინადა სხვ).

სთვის მას არასოდეს არ უღალატებდა და ღრმად რწმენით ათეულ წლების განმავლობაში თავის ხელით ატარებდა დროშას ევროპეისკისა. ამ იდეის ბრძოლაში ის იყო დაუღალავი. მან მოგვცა პირველი მშენებელი სურათები ევროპეისკის მხატვრობისათვის პირველში, ლეკებში და განსაკუთრებით—ნოველებში. როგორც კრიტიკოსი ის დაბეჯითებით ითხოვდა და ქადაგებდა ევროპულ მხატვრობას და ცოცხალ მხატვრობას. ერთ დროულად მას დაუღალავად შემოჰქონდა და აიძულებდა ებრაელ მკითხველს თავისი ლამაზი თარგმნებით ევროპულ აზრის, კულტურის და პოეზიის სფეროში—ეტიკა-ბინათ ეს იდეა. ეს რწმენა და ეს ლოზუნგები არ კვეთენ როლს და მნიშვნელობას ფრიშმანის იმ სასწაულში, იმ თითქმის ზღაპარში, რომელიც ახლა ჩვენი თეატრის პირდაპირია.

მე ვლადიმერ კომპოზიტორი არის განახლება ამდენი ხნის გაყინვის და უძრავობის შემდეგ ებრაული ლიტერატურისა და ძველ ებრაულ ენისა, რომელიც დღეს გამოცოცხლდა, იმ სასწაულზე რომელზედაც ხან და ხან თითონ ფრიშმანს სკეპტიკს არ სჯეროდა, არ ენდობოდა და არ ესმოდა ფრიშმანის მხატვრისა, იმ სასწაულზე, რომელშიდაც ფრიშმანი დარწმუნდა მხოლოდ 12 წლის წინედ

სამხრეთის მუსიკალური საზოგადოება

თქვენ ჩამოდიხართ პროვინციიდან ტფილისში. თქვენ წინ იშლება მთელი მისი კულტურული ძალები და სხვა და სხვა მრავალი თვალისწირვითი სანახაობანი; თვალს ვერ ასწრებს ერთი დანახვის, რომ მას უსწრებს მეორე, მესამე... და მეოთხე, ისე, როგორც კალენდრისკაში, ცვალებადია გასართობები და კულტურული უმარავი დაწესებულებები, რა გინდათ რომ აქ არ არის: სახელმწიფო ოპერის თეატრი, სახელმწიფო დრამა, სახალხო თეატრები, კინემატოგრაფები, სახალხო და მუშათა კლუბები, მუშათა სასახლეები, კონსერვატორიები, უნივერსიტეტები, ათასგვარი ტექნიკუმი, უმარავი გაზეთები რედაქციები და სხ. რომელი ერთი გინდა ჩამოთვალა, რომ ის არ იყოს ღირსშესანიშნავი. აქ თავი შეუყურა საქართველოს ყველა კუთხიდან ყველა კულტურულ ნიადაგზე მომუშავე ძალებს, ვფიქრობ ალბათ პროვინცია დაკლილია! და ეს მართლა ასეა. ასეთ ძალებს პროვინცია მოკლებულია, ასეთი დაწესებულებები პროვინციაში იშვიათია. შეიარაღეთ პროვინციიდან ჩამოსვლამ სახალხო თეატრში, რას ნახავს იმაზე უმწვენიერესს სოფლად. მარტო მისი ტექნიკური მოთვლელობა წარმოადგენს ერთი თვალის წარმტაც სანახაობას, მისი, უნახავი ადამიანისთვის, მარტო დარბაზის და სცენის მორთულობა შეიცავს სულიერად დამამაყვრებელ უმწვენიერეს სურათს, აქ მისთვის წარმოადგენს ალარ არის საჭირო.

ამას წინაშე შემთხვევით მესხვერე გამართულ ფალაშვილის ოპერას დავესწარი („აბესალომ და ეთერა“). დიდებული სურათი იყო! მის მაყურებელს უნებლოდ წამოვიდა: „ნუ თუ ქართველი კაცი ისე უნდა მოკვდეს, რომ ეს ოპერა ვერ იხილოს მეთქი“. მაგრამ საუბრედროდ რამდენი იხილება ჩვენში ისე, როგორც არა აქვს საშუალება ახლოს—„აბესალომ და ეთერა“ კი არა, თვით მისი სამშობლოს სატახტო ქალაქი—ტფილისიც კი!

რამდენჯერ მინატყობს თუნდაც ერთი ასეთი დიდი კულტურული დაწესებულების მთელი თავისი ძალებით და მოწყობილობით სამხრეთში გადართანა, მაგრამ რა საკვირველია ნატყობა, ნატყობად დარჩენილი...

პროვინცია მოკლებულია ყოველივე ამა ბედნიერებას. რამდენსაც თქვენ შორს სცილდებით ტფილისს, იმდენად საგრძნობია მისი ნაკლებობა. ტფილისი კი თავისი კულტურული ძალებით წარმოადგენს ერთად დავგროვო დიდ მთას, მთას მნათობს, რომელიც უხვად ჰყვანს თავის სხივებს ტფილისის მიდამოებს, რომელიც ატკობს მთელ მის მცხოვრებლებს ყველა ფენებს. აქაური უკანასკნელი დარგის მუშის მდგომარეობაც კი სანატრელია სოფლის მუშა-გლეხისთვის. აქ წარმუშავებს თუ არა რვა საათს მუშა, ის მიდის ტანისამოსს ოცელის, ხელსაბრის ბანას, ცოტას ისვენებს და თუ რვა საათს შინ მუშაობით გაძაა ცდილობს რვა საათს სულიერად და გონიერულად დასტკებს, დღიური შრომის ჰიერარქია სხვა და სხვა კულტურულ დაწესებულებებში საუცხოო სანახაობით გაიქარვოს, დასტკებს სულიერად, შესძინოს მისი გონიერულ განვითარებას კიდევ მეტი რამ და სულიერად და ფიზიკურად დამწველად ისევ თავის სახლში და ბრუნდეს. სოფლად—პროვინციაში კი, დიდიდან სალამომდე მზის ქვეშ მუშაობს ადამიანი, თოხს

მასხის სხვაობები

არ შემოდიხარ ან გამოხსენებ ჩემი გულითადი მადლობა და სიამოვნება გამასწორებელ სახლის № 2 „მეტეხის“ ადმინისტრაციის მიმართ მათ კულტურულ-განმანათლებელ მუშაობის დარგში; დიდი ყურადღება არის მიქცეული მათი მხრით სისხლის სამართლებლის პატიმრების მიმართ.

გამასწორებელ სახლში არის თეატრი, მორთული წითელი დროშებით; კედლებზე წარწერილია დიდი საგულსხმო და მნიშვნელოვანი სიტყვები და განმარტება, თუ რა დიდი მნიშვნელობა

1912-ში იქ, პალესტინაში, საცა მან სთქვა თავისი: ნიკაბთუნი! (დამაპარცხელი!) მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ ეს სასწაული გამოიწვია იმ ლოზუნგმა, რომელიც ისრაელა ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ფრიშმანმა, რომელსაც შესწირა მთელი თავისი ძალა, მთელი სიცოცხლე შემოქმედებისა. ევროპეისკის გარეშე, ძველის ახლით შეუცვლელით—უამაოდ არ მოხდება განახლება ებრაული სიტყვისა და ენისა, ევროპეისკის გარეშე, ფრიშმანისა და იმის ბრძოლები გარეშე, ჩვენ ვერ ვნახავდით ახალ შემოქმედების გზებს და ახალი ებრაული ლიტერატურა ვერ მიაღწევდა თავის თანამედროვე ასეთ ბრწყინვალე გაფურჩქნამდს...

ამაშია დამარბული ისტორიული ღვაწლი განსვენებული ფრიშმანისა.

ასეთია მოკლედი მისი როლი და მნიშვნელობა თანამედროვე ებრაულ მწერლობაში— და ამ მის უკედევ ღვაწლს არ დაიფიცებს ახალი ებრაული ლიტერატურა და მასთან ერთად ყველა ის, ვისაც სწამს და სიცოცხლობს ებრაული ეროვნული განახლების იმედით.

გერცელ ბაზოვი.

უბაყუნებს, დაღამებისას შინ მოვა ორი ლექსი ლობის და მკაღს შესვამს და ისე მიეგდება, რათა დილას ადრე ადგეს და ისევ განაგრძოს თავისი მუშაობა. იშვიათია მისთვის რაიმე გასართობი, სულიერი და გონების საზრდო!

მე ამით ის კი არ მინდა ვსთქვა, რომ თითქოს ზოგიერთ პროვინციებში მაინც არ იმართებოდეს წარმოდგენები და სხვა, არა, მაგრამ ისინი მოკლებულია ისეთ ღირსებებს, როგორც არის ტფილისში, უფრო რომა ვსთქვათ პროვინციაში ადგილობრივი სცენის მოყვარეთა მიერ ხელოვნება მახინჯდება და ის არ არის დამამაყვრებელი. მართალია მუხაგად ხანდისხან გამოივლის ხოლმე ვინმე მომღერალი ისე, როგორც გელთა გუნდზე მოწყვეტილი ერთი-ორი გელი, მაგრამ რა? ნათქვამია: „ერთი მერცხლის ქიკვილი გაზაფხულს ვერ მოიყვანს“-ო, ფულისათვის პროვინციაში ჩამოვარდნილი მსახიობი—თავისუფალი ხელოვანი ყოველ შემთხვევაში ვერ მისცემს საზოგადოებას მთლიან სურათს. ესეც რომ არ იყოს, განა შესაფერისი აუდიტორია კი მოიყრის პროვინციაში თავს? ნაკლებად. და ეს იმიტომ, რომ პროვინციაში არ მოიპოვებინა მუდმივი და სათანადოდ მსგებსათვის მომზადებული და აღმზრდელი კულტურული ძალები.

რა იყო სამხრეთში მუსიკალური სასწაულებლის დამაარსებელთა მიზანი? მომზადება მსმენელთა აუდიტორიისა, შექმნა ადგილობრივი მუსიკალური ძალებისა, შეტანა ფართო მასებში ხელოვნების დიდი და აღმზრდელი შეგნება-შემცნების მნიშვნელობის და სხვა.

ამ ნიადაგზე მუშაობა სამხრეთში დაიწყო ჯერ კიდევ წარსული წლის ივლისში. მეტსიკეთა საზოგადოების შექმნის საქმემ მიიღო ფართო ხასიათი. მრავალ კრებებზე და ყრილობებზე მძლავრად მომწოდებდა აზრი სამხრეთში მუსიკალური სასწაულებლის გახსნის აუცილებლობისა. ყველა ერთხმად ამტკიცებდა, რომ მუშაობისთვის და გლეხებისთვის გაკილებით უფრო საჭიროა მუსიკა, ვინმე მუქთა ხორა ბურჯუაზიისათვის. მართლაც და ვისთვის არის უფრო საჭირო დასტკებს სულიერად, ამოღდეს ზნობრივად, მოიხმაროს ამ ქვეყნის ყოველივე სიკეთე, იმისთვის ვინც მართლა ყოველივეს ქმნის, თუ იმისთვის ვინც მთელი დღე არაფერს აკეთებს, კომპორტში და ფუფუნებით მორთულ სახლებში ატარებს მთელ თავის დღეებს და სიცოცხლეს? მთელი დღე გრდემლზე გახურებულ ჩინჩხლებთან რკინის უროს მცემელი, მთელი დღე დაზაზე ქლიბის მსობელი, რვა საათის განმავლობაში გახურებულ ორთქლმავლის სათბობი მისი პირთან, აგუგუნებული ცეცხლის პირში შეყოფილ ფარსუქასთან, გამურულ, გასვრულ, გახვეულ, გათვლიანებული პარის სახით მჭროვად მატარებელზე მომუშავე, დალიდან სალამომდე თოხის ტარზე და ხარის იარაღის გრქვანზე მოკიდებული გლეხი, ხელისნები, მოხელეები და მრავალი სხვა. აი ვისთვის არის საჭირო მოსმენა ტკბილი ჰანგების, ვისთვის არის საჭირო დამამა, მიყურება და დაიფიცება დღიურ შრომისგან მიყენებულ ფიზიკურ ტკივილებს!

(დასასრული იქნება)

პირისუფალი.

აქვს თეატრის, სწავლა-განათლებას, ადამიანის ცხოვრებაში და სხვა.

ამ თეატრში კვირაში ერთხელ, ხან ორჯერ სალამობით ტუსაგებისათვის იმართება წარმოდგენები მეტი მომღერალი ენაზე; მონაწილეობას იღებს ყოველივე გუნდი, რითაც სულიერი და კულტურულ დაკმაყოფილებას იღებენ ტუსაგები.

აქვე არის სასწავლო ოთახი, სადაც ასწავლიან წერა-კითხვას, რაც საყვარელია.

ამ ფრიად სიმპატიურ და სახელოვან მუშაობაში, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ ეკუთვნის

მადლობა მალა მმართველ ორგანოს და ციხის ადმინისტრაციას. მკითხველი აშკარად დანახავს, დააფასებს, შეადარებს წარსულთან და დადასტურებს გამასწორებელ სახლის პირდაპირ მის მნიშვნელობას საგნებით, საიდგანავ პატიმრები გამოვ-

ხელოვნება

ქართული კინოფილმის შესახებ.

ყოველივე, წარმოშობილი მშობლიურ ნიადაგზე, მეცნიერულ თუ ხელოვნურ დარგში იქნება იგი—სასიყვარულო და საამაყო: ეს ბუნებრივი თვისება ყოველ ერშია ჩამარბული და ხან შეგნებით და ხან შეუგნებლად და მასში თავს იჩენს და ამოძრავებს თვითმოქმედებისაკენ.

ამის საუკეთესო მაგალითს ჩვენ ვხედავთ საქართველოს კინო ხელოვნების დარგში.

მისუხედავთ იმისა, რომ საქართველოს კინო-წარმოებამ თავის სურათები (მოძღვარი, სურამის ციხე და არსენ ჯორჯიაშვილი) დიდი ხანია რაც გამოსცა და რამოდენჯერმე გაუშვა იგი (თითქმის თითო 7 ჯერ) ტფილისის სხვა და სხვა კინო-თეატრში, ხალხი დიდი და დაუშვრტელი ინტუიზიზმით და სიყვარულით ესწრებოდა ერთდა იმავე სურათს მრავალჯეროვანად.

საზოგადოთ ცნობილი ფაქტია, რომ ადამიანმა ერთხელ თუ ნახა, რომელიმე კინოფილმა ეკრანზე, მისი მეორე ნახვა ბუნებრივად უძძიმს. ქართულ სურათების მიხედვით კი ჩვენ ვხედავთ ამ ბუნებრივი კანონისადმი გვერდის ახვევას, ვინაიდან მაყურებელი მათ მრავალჯეროვანად დიდი ინტერესითაც ესწრება.

აგრეთვე არა ნაკლებ საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ აღნიშნული სურათები ძრავალჯერ იქნა წაღებული საქართველოს პროვინციებში და კიდევ მრავალი ახალი და განმეორებითი მოთხოვნილება მათზე.

ყოველივე ეს აშკარად ადასტურებს, რომ ქართული მშრომელი მასის ბუნება, მოითხოვს ბუნებრივ, მშობლიურ ნიადაგზე დამას როგორც საზოგადოთ, აგრეთვე კინოფილმების მხრივაც.

ამრიგად, საქართველოში კინოფილმების გადმოცემისა აუცილებელი ყურადღება უნდა მიექცეს ეროვნულ ყოფა-ცხოვრების სიუჟეტებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში ყოველ სურათს ის ბედი ეწევება, რაც საქარ. ვან. კომის. კინო სექციის მიერ სხვისი შეკვეთით გამოცემულ სურათს „Чужие, чужие земли“-ს, რომელშიც განიცადა დამარცხება ტფილისში პირველ დადგენისთანავე, აღიგება სასწაულოდ საქართველოს კინოზაზრდთან.

ქართველმა ხალხმა ამით ზედმეტად ნათელყო თვისი მიდრეკილება, თვის ეროვნულ ფსიქიკასთან შეგუებულობა—კინოფილმების გადმოცემისაკენ.

ამ ფაქტს სათანადო ყურადღებით უნდა მოვეპყრო.

ასეთი ხასიათის სურათები უნდა იქნეს გადმოცემული. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ეს მოსახერხებელი იქნება მხოლოდ მაშინ, თუ აღნიშნულ კინო-წარმოების აყვავებას სახელმწიფო თვით შეუწყობს ხელს მატერიალური დახმარებით, სხვა რიგად კი, საქართველოს კინო-წარმოების მესვეურნი, იძულებული იქნებიან, აქციონ იგი შეკვეთების ამღებ წარმოებად, და თავის თავად ცხადია კინოფილმთა გადმოცემა-გამოშვებაში გამეფდება გეგმა და გეგმონება თვით შემკვეთთა, და ამით მასათა აღზრდის ერთი საუკეთესო იარაღი და შემოსავლიანობის წყარო, გახდება საზიაროდ და ბოლოს საგნებით ხელიდანაც გამოეცლება სახელმწიფოს.

მაგრამ ვიმედოვნებთ, რომ იმ დროს, როდესაც რუსეთის სახელმწიფო მესვეურთა წინაშე საყურადღებო საკითხად წამოიჭრა კინო ხელოვნ-

ლე გასწორებულთ, შეგნებულთ დაუწყოვლილ ბუღინ სულიერათ კულტურულთა და შემდგომ შეიტანენ თავიანთ პატარა წვლილს სამშობლო საკეთილდღეოთ და სამართა-ადმინისტრაციაში.

გიორგი მთაწარი

ბის როგორც მასათა აღზრდის შეუდარებელ საშუალებას წამოყენება შეუძლებელია რომ საქართველოს ხელისუფლებამ ის ჩვენში უყურადღებოდ დასტოვოს და მხოლოდ სხვათაგან მონაცემ შეკვეთების შემსრულებელ ფაფრიკად აქციოს საქართველოს კინო წარმოებამ დამტკიცების მიერ უკვე გამოშვებულ სურათებით, რომ თუ თავდაპირველად ექნა სათანადო მატერიალური დახმარება. შეუძლია საკუთარი გზით სვლა და როგორც აქ, აგრეთვე მის გარეთაც დიდი ზაზრის მოპოვება.

თავის დროზე მას შეუძლია დიდი კონკურენცია გაუწიოს ჩვენ ბაზარზე შემოხიზნულ სხ. და ს. კინო რეპერტუარსაც.

ქართულ კინოფილმს დიდი მნიშვნელობა ექნება იმ მხრივაც, რომ მის შემწეობით შეძლებს ექნება სხვა და სხვა ერებს და განსაკუთრებით ჩვენ მეზობელ რესპუბლიკის მეკიდრთ—გაუცნობ ჩვენ ყოფა ცხოვრებას და ზნე-ჩვეულებებს, რა აუცილებელი დიდად ხელს შეუწყობს ურთიერთ მეგობრობის გამტკიცებას.

აგრეთვე აღნიშნულ დარგის აყვავება გამოაფხიზლებს და აღაგზნებს სამოქმედოთ პოტენციალში მყოფ ჩვენ ხელოვნურ ძალებს.

ერთი სიტყვით ნათელია, რომ კინო ხელოვნებას, საზოგადოთ ადამიანთა და კერძოთ ქართული ხალხის ცხოვრებაში დიდი მომავალი აქვს. რისი გათვალისწინება ძნელია პატარა წერილში ყოველ შემთხვევაში უნდა ხაზგასმულ იქნეს საზოგადოთ—მისი აღმზრდელი მნიშვნელობა, და როგორც ასეთი უნდა ემყარებოდეს აღმზრდელის უფრობადეს კანონს: მშობლიურ ნიადაგზე დგომით—ბუნებრივ განვითარებას.

ალე.

გარის მარადი. კ. გამსახურდიამ თავისი მისტერია გარის მარადი დრამა მისტერიად გადააკეთა. დრამა მისტერია „გარის მარადი“ შეიცავს რვა სურათს პროლოგითა და ეპილოგით. ავტორს დამატებული აქვს გარის მარადის რამოდენიმე სურათი გერმანული თარგმანი. იგი დაიბეჭდება ჯერ-ჯერობით ბერლინელ ჟურნალში D. ueue Orient—კი მსახურდია ვასლუ კვირას გაემგზავრა ბორჟომს და იქ კოტე მარჯანიშვილს წაუკითხა თავისი პიესის ახალი ვარიანტი. მარჯანიშვილმა მოიწონა ეს ახალი ვარიანტი—მან წინადადება მისცა ავტორს წარუდგინოს თავისი პიესა მის მეგობარს, ბერლინელ „დოიჩეს თეატერ“-ის რეჟისორს ვლად. მეცელს. კ. მარჯანიშვილი დარწმუნებულია რომ ეს პიესა გერმანულ სცენაზე დიდ შთაბეჭდილებას დასტურებს.

წარმომადგენლის მიმართ

აბხ. რედაქტორო! საქართველოს გასაბჭოებამდე ვირიციხობილი საქ. სოც.-ფედერალისტთა პარტიაში. შემდეგ კი, პარტიის გაყოფის გამო, დარჩი პარტიის გარეშე. დავრწმუნდი, რომ ერთადერთი სწორი გზა ჩვენი მშრომელი ხალხის ეროვნული და კლასობრივი ინტერესების დასაცავად არის გზა მემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა პარტიისა და ამიტომ საბოლოოდ გადავწყვიტე ჩავედგე ამ პარტიის რიგებში და ვიბრძოლო მისი იდელების განსაღებლად.

გახანგ ჩხიკიშვილი.

მთაწარის მოქმედება და განმარტება

დადგენილება № 2.

ს. ს. ს. რ. შრომის სახალხო კომისარიატისა.

„დამატებითი უქმე-დღეების შესახებ“.

თანახმად შრომის კანონთა კოდექსის 112-მუხლისა, — შრომის კანონთა კოდექსის 111 მუხლში ნაჩვენებ უქმე დღეების გარდა, დასასვენებლად განსაკუთრებულ 10 დღის დაწესების შესახებ, შრომის სახალხო კომისარიატი საქ. პროფკავშირთა საბჭოსთან შეთანხმებით ადგენს:

1. დასვენების განსაკუთრებულ დამატებით დღეებათ, რომლებიც დაკავშირებულია ადგილობრივ პირობებსა და აგრეთვე საქართველოს მოსახლეობის მართმადიდებელ სარწმუნოების მაღიარებელ მცხოვრებთა სურვილთან, ჩაითვალოს შემდეგი 10 დღე:

- 1) საქართველოს გასაბჭოების დღე—25 თებერვალი.
- 2) ქრისტეს შობა—2 დღე.
- 3) აღდგომა—2 დღე.
- 4) ხარება.
- 5) ნათლისღება.
- 6) ამაღლება.
- 7) ფერისცვალება.
- 8) მიძინება.
2. ამ დადგენილების 11-ლ მუხლში აღრიზნულ

დასვენების დღეების უქმობა, რომელიც მინიჭებული აქვს მოსახლეობის მართმადიდებელ სარწმუნოების მაღიარებელ მცხოვრებთ—გადატანილი იქნას ძველი სტილიდან ახალ სტილზე და შემდეგ მათი უქმობა სწარმოებდეს ახალი სტილით, ხელდობრ: ქრისტეს შობის დღესასწაული—7 იანვრის ნაცვლად გადატანილი იქნეს 25-სა და 26 დეკემბერში. ნათლისღება—ნაცვლად 19 იანვრის—6 იანვარს. ფერისცვალება—ნაცვლად 19 აგვისტოს—6 აგვისტოს, მიძინება—ნაცვლად 28 აგვისტოს—15 აგვისტოს და ასე.

3. მომავალ წლებისათვის, საეკლესიო უქმე დღეების განსაზღვრისა და კალენდრების შედგენისათვის საჭიროა ამა დადგენილებების 1-ლსა და მე-2-ე მუხლებში გათვალისწინებულ დეტალები ხელმძღვანელობა.

ს. ს. ს. რ. შრომის სახალხო კომისარიატი.

ლ. დუმბაძე.

შეთანხმებულია: საქ. პროფ. კავშ. საბჭოს მდივანი ს. ჯუღელაძე. ს. ს. ს. რ. შრომის სახ. კომ. საერთო საბჭო. განყოფ. გამგე: დ. ქორდოვანიძე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია. გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.